

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. VI. Quid sit parvitas materiæ, & in quibus peccatis non detur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

sape est ejusdem speciei cum mortali, e. g. parvum, & magnum furtum. Resp. Peccatum veniale tantum est moralis dispositio, non verò physica ad mortale: & tantum physicam, non verò moralem dispositionem, sequitur necessarîo effectus, ad quem disponit. Sed neque peccatum veniale est propriè loquendo ejusdem speciei cum mortali; nam, etsi materiæ, e. g. in genere furti, sint ejusdem speciei, & tantum detur excessus majoris, & minoris, tamen formalis malitia est toto genere diversa; nam peccatum mortale est deliberata aversio à DEO, tanquam fine ultimo, qualis nullo modo est peccatum veniale. Sed nefurta parva generant per se habitum furandi majora; quia actus repetiti inclinant tantum ad actus similes. Quod si autem aliquis tandem in mortale peccatum labatur, id fit non necessarîo, sed ex libera mala voluntate: ad quam quidem veniale peccatum indirecè disponit, at non tanquam dispositio physica, sed tantum tanquam dispositio moralis, quemadmodum jam explicatum est.

139. Dicitur autem à S. Thoma 1. 2. q. 88. a. 3. in corp. & communi aliorum, peccatum veniale disponere ad mortale, vel directè, quatenus veniale, ob similitudinem materiæ, aniam, & inclinationem præbet ad mortale similis, sed majoris materiæ, e. g. parvum furtum ad magnum: vel indirecè, quatenus impedit, ne DEUS det gratias majores, quibus deficientibus, homo ex sua culpa labitur in peccatum mortale: neutro tamen modo disponit physicè, seu ut calor ad ignem; nam, si iste sit in debita intensione, necessarîo sequitur ignis: non verò peccatum mortale sequitur necessarîo unquam veniale. Ad textum *Ecclesiastici* 19. Resp. illum loqui de eo, qui contemnit peccata venialia, & ex contemptu peccat, qui utique est in magno periculo peccati mortalis: non verò de quocunque, qui venialiter peccat, e. g. ex fragilitate, & post lapsum venialem iterum se erigit, ac damnum, quod passus est, per bona opera reparare satagit; hic enim modica non spernit.

ARTICULUS VI.

Quid sit parvitas materiæ, & in quibus peccatis non detur.

140. Sæpe diximus, maximè n. 110. aliqua peccata, ex genere suo mortalia, fieri venialia, ratione parvitatæ materiæ: quæritur hîc, quænam sit regula, ex qua colligatur, quænam materia censenda sit parva. Resp. cum Illung tract. 2. disp. 2. n. 13. (ubi etiam citat Palao P. 1. tract. 2. disp. 2. punct. 7. n. 4. Vasquez. Sanchez. Suarez. Layman. & alios) non attendendam præcisè physicam gravitatem, vel quantitatem rei: sed attendendum ad hoc, an materia graviter præjudicet fini legis, sub gravi obligatione intento; si enim materia tali fini graviter præjudicet, peccatum erit mortale, ratione gravitatis materiæ: sin autem tantum leviter præjudicet fini sub gravi obligatione intento, vel, si ipse finis tantum sub levi obligatione intendatur, erit peccatum veniale. Sic, cum legis, prohibentis furta, finis sub gravi obligatione inten-

tus, sit, ut cuique fervetur illasum jus suum, ne domino detur causa, ut sit rationabiliter graviter invitatus, agrè seratur, ac tristetur: & huic fini leviter tantum repugnet furtum unius, aut alterius crucigeri, istud est leve peccatum; quia autem eidem fini graviter præjudicat furtum aliquot florenorum, est grave peccatum.

Nec dicas, non præjudicare fini legis, furtum graviter prohibentis, ablationem aurei respectu regis, cum tamen aureus communiter statuatur materia gravis, etiam respectu regis; nam respondeo, utique talem ablationem præjudicare graviter fini illius legis; tum; quia rex habet plurimas expensas; tum; quia finis legis etiam est, ne homines nimium alliciantur ad furta, quod fieret, si magna quantitas respectu regum non esset graviter prohibita. Idem proportionaliter dicendum in materia detractionis jejunii, laboris die festo &c.

141. Ex hoc facillè colligitur, aliquando materiam, physicè in se spectatam, esse parvam: at ratione finis adjuncti fieri magnam, e. g. comedere pomum est physicè res levis: at, quia abstinencia ab illo fuit à DEO præcepta Adamo, in finem contestandi suam obedientiam erga Creatorem, qui finis, præsertim accedente pacto, de gratia, vel culpa, transfundenda in posteros, fuit gravissimus: cumque comestio illa graviter huic fini præjudicaverit, fuit ipsa quoque gravis.

Sic, ut rectè ajunt Illung. tract. 2. disp. 2. num. 12. & Lugo de SS. Eucharistia disp. 15. sec. 2. num. 22. comestio buccellæ in se est levis, etsi contra temperantiam fiat: at si fiat ante communionem, & sequatur communio, est gravis; quia finis non comedendi ante communionem (ut habet S. Augustinus relatus in Decreto de consecratione. distinctione 2. C. liquido. 54. & Concilium Matisconense II. canone 6.) est, ne cibis corporalis spirituali præponatur: qui finis utique ob reverentiam, debitum sacramento summo, gravis est: cumque hæc præpositio fiat, sive parum, sive multum comedatur, qualibet etiam minima comestio illi fini graviter repugnat.

Certum saltem hoc est, esse grave peccatum, post minimum etiam cibum, aut potum, per comestionem, aut potationem acceptum, sumere SS. Eucharistiam, si eam sumat sanus, ut docent de facto omnes ex traditione Apostolica, & sensu Ecclesiæ, ut videre est apud Suarez tom. 3. in 3. part. disp. 68. sec. 3. & opposita sententia, ut ait Eximius eadem disp. 68. sec. 4. est erronea. Concilium certè Toletanum VII. Cap. 2. ait: Nullus post cibi, potusve, quamlibet minimum sumptum, Missas facere. præsumat: subjungit etiam poenam excommunicationis in transgredientes hanc ordinationem. Sic etiam, etsi in se quid parvum sit tempus modicum, si quis tamen modico tempore ante completam legitimam ætatem, susciperet sacros Ordines, aut faceret professionem Religiosam, graviter peccaret, & professio esset irrita.

142. Sed iam ulterius quæritur, quænam peccata sint talia, ut non admittant parvitatem materiæ, vi cuius fieri possint venialia, aut, quæ tantum venialia esse possint, ratione imperfectæ deliberationis. Advertit circa hoc quæsitum sapienter Haunoldus. l. 2. tract. 2. n. 411. non posse

QUÆSTIO IV.

De Differentia Specifica Peccatorum.

ARTICULUS I.

Quenam peccata differant specie.

posse regulas hujus rei tam explicatè tradi, ut earum applicatio pro omnibus casibus, & omni materia sit evidens: imò Palao apud eundem *part. 1. tract. 2. disp. 2. punct. 7. n. 2.* putat, hanc rem desumendam esse, ex communi sensu Ecclesiæ, & fidelium, qui aliquas culpas reputat in omni materia graves. Potest tamen cum Illung *tr. 2. disp. 2. n. 9.* dici, illa peccata non recipere parvitatem materiæ, per quæ vel immèdiatè DEO attribuitur aliqua imperfectio, vel per quæ, si levitatem materiæ reciperent, humano generi gravissimum præjudicium crearetur, vel denique, quæ in omni materia æqualiter præjudicant fini à legè sub gravi culpa intentio.

143. Per primum membrum habetur, quòd (prout communiter omnes sentiunt) non recipiat parvitatem materiæ odium, & contemptus DEI formalis, infidelitas, idololatria, desperatio, blasphemia, periurium, saltem quatenus est assertorium, & DEUM in testem mendacii assumit: item commercium cum dæmone, Sacramentorum frustratio, vel indigna susceptio, simonia, saltem contra jus naturale, seu rei sacræ; aut supernaturalis, venditio pro pretio temporali &c. nam ista, & similia in quavis, minimà etiàm materia, affingunt DEO imperfectiōem mendacis, aut non summè veri, non infinitè misericordis, non infinitè æstimabilis, quasi dignitas, à DEO in res sacras transfusa, prudenter commutari possit pretio temporali.

144. Ratione secundi membri, non recipit parvitatem materiæ delectatio venerea extra legitimum conjugium; cùm enim peccatorum venialium horror modicus sit apud communem hominum sortem: cùmque etiàm difficillimè statueretur limes, ubi peccatum veniale; & mortale, in hoc genere separarentur, & quousque se veniale extenderet: cùm insuper sit nimia naturæ corruptæ proclivitas in has voluptates, sequeretur maximum humano generi præjudicium, si non essent in quavis minima materia graviter prohibita, tum quia homines ut plurimum laberentur mortaliter; tum quia generationi humanæ sic minimè consultum foret, maximè, cùm matrimonium, quod voluptates illas cohercet, gravissima secum onera afferat. Hinc, ut habet Illung, *tract. 2. disp. 2. a. 2. n. 11.* Claudius Aquaviva anno 1612. 24. Aprilis oppositam sententiam sub præcepto obedientiæ, & gravi censura nostris prohibuit, vetuitque, eam etiàm tantum tolerabilem dicere.

145. Ratione tertii membri non recipiunt parvitatem materiæ violatio jejunii naturalis ante communionem: non observatio legitimæ ætatis ante professionem: item violatio sigilli confessionis; quia huius finis est, ut certissimi sint poenitentes, de omnibus secretissimè habendis, & sic alleviatur utcumque onus confitendi. Si forte hæ regulæ, in casu aliquo excogitabili, non sufficerent, recurri poterit cum Palao *cit. n. 142.* ad communem Ecclesiæ sensum.

146. Dico. Illa peccata differunt specie; quæ opponuntur diversis præceptis, sub diversa ratione formali obligantibus, adeoque *Differentia specifica peccatorum est oppositio, vel difformitas cum legibus, seu præceptis, sub diversa ratione formali obligantibus.* ita Layman l. 1. tract. 3. c. 2. Vasquez in 1. 2. disp. 98. c. 2. Sanchez, Palao, & complures alii. Consentit etiàm Oviedo in 1. 2. tract. 6. contr. 5. puncto 2. n. 7. & apud hunc alii, maximè quoad illa peccata, seu actiones, quæ sunt malæ; quia prohibita. In hanc quoque sententiam, ut paulò post videbimus, ferme conveniunt illi, qui dicunt, peccata specie differre; quia tendunt in objecta specie diversa; quæ est sententia S. Thomæ 1. 2. q. 72. a. 1. Nota autem; hic non agitari quæstionem de differentia specifica peccatorum in consideratione physica, in qua differt furtum auri à furto argenti: sed de differentia morali, seu ad mores dirigendos pertinente, & de qua loquitur Tridentinum, dum sess. 14. c. 5. definit, exponendas esse in confessione species peccatorum.

147. Prob. conclusio 1. Malitia peccati ut sic, stat in ipsa oppositione, vel difformitate actus cum lege obligante, præcipiente, vel prohibente; ut sic accepta: ergo malitia specialis, sive in certa determinata specie, stat in difformitate actus cum lege speciali, sive in certa specie obligante: ergo peccata speciem suam, & consequenter differentiam specificam, desumunt à legibus specie diversis: ex autem leges specie diversæ sunt, quæ sub rationibus formalibus specie diversis obligant, ut nemo negat: ergo, antecedens probatum est à n. 27. consequentia prima videtur patere; nam si principium sentiendi ut sic, est animal ut sic, tunc principium sentiendi in certa determinata specie sensationum, e.g. rugiendi, hinniendi, est animal in certa determinata specie. Item, si medicina ut sic, est remedium contra morbum ut sic, medicina in specie est medicina contra morbum in specie. Par autem est ratio de peccatis, ut patet consideranti. Nec dicas, eandem medicinam in specie, posse esse remedium plurium morborum; nam etiàm idem actus potest esse contra plures leges specie diversas, quo casu habebit plures species peccatorum, exponendas in confessione: ergo adhuc est paritas. Altera consequentia, supposita veritate primæ, est clara; nam quodlibet ens per suam speciem, per quam constituitur, etiàm ab aliis specie distinguitur, aut differt. Sic leo per rugibilitatem, per quam constituitur, etiàm ab aliis animalibus distinguitur.

148. Prob. conclusio 2. refutatione aliarum sententiarum. Itaque primò aliqui dicunt, ea peccata differre specie, quæ opponuntur diversis specie virtutibus. Sed contra est. Eidem virtuti opponuntur peccata specie diversa, e.g. castitati opponitur fornicatio, & mollities, &c. eidem liberalitati avaritia, & prodigalitas: ei-